

บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวตำบลคำไหล บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล
อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

The Roles of the Local Administration to Promote Citizens Participation in the
Development of Tourism Attractions in Khamlai Sub-District through the Concept of
the Sufficiency Economy

สายขวัญ สมิตร์^{*1}และ สุรีย์ ธรรมิกบวร^{**2}

¹สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 34000

E-mail: nana_nana516@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล ตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ คณะผู้บริหาร 3 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล จำนวน 9 คนและ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นและราษฎรชาวบ้านจำนวน 8 คน รวม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุกการตำบลคำไหลบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและด้านภูมิคุ้มกันตัวที่ดี พบว่า 1. ด้านความพอประมาณ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาหนี้สินของประชาชน 2. ด้านความมีเหตุผลประชาชนขาดความเข้าใจในกระบวนการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง 3. ด้านภูมิคุ้มกันตัวที่ดีขาดการสืบสานภูมิปัญญาอาชีพจากสานผลิตภัณท์จากต้นไหลและขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลกับชุมชนเพื่อออกกฎระเบียบ แนวทางในการพัฒนาและมีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนา

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วม แหล่งท่องเที่ยว

Abstract

This study aims to investigate the following issues: 1) to investigate problems and barriers effecting the local administration development participation of the tourism development in Jukan Khumlai village through the concept of the sufficiency economy, 2) to study the development of the local administration to promote citizens participation in the development of tourism attractions in Jukan Khamlai village through the concept of the sufficiency economy, a case study of Khumlai sub-district

administrative organization, Si Mueang Mai district, Ubon Ratchatha in province. The research instruments used in the study were interviews. The target populations were totally 20 people including the administrators; 3 people, the congressmen of Khumlai sub-district administrative organization; 9 people as well as the villagers living nearby and local scholars; 8 people. The data were collected from the interviews and were analyzed through a content analysis and descriptive presentation.

The research illustrates that the problems and the barriers-affecting the participation of the local administration development participation of the tourism development in Jukan Khumlai village through the concept of the sufficiency economy-apply the use of the sufficiency concept, the plausible concept and the prevention concept at the good level. Moreover, it results the following issues:

- 1) To the sufficiency concept, it shows that there is a lack of participation among villagers regarding the natural resources management including their individual dept problems.
- 2) To the plausible aspect, there is a lack of genuine understanding from villagers concerning the process of a natural-environment development.
- 3) To the prevention aspect, there is no a transference of a wickerwork-wisdom, made from the Thai trees and there is no a local representative joining the development process as a committee.

The ways to advocate the participation-based on the principle of the sufficiency economy philosophy of Khumlai sub-district administrative organization, mostly draws on the need of establishing collaborations between the organization and local people to mutually set the regulations, to find the pathway of development and to establish revolving funds for development.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, Participation, Attractions

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวถือเป็นบทบาทหนึ่งที่ยิ่งใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดึงความได้เปรียบของทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นแหล่งสร้างรายได้ของประชาชนในท้องถิ่นได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ โดยความร่วมมือของชุมชนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว รักษาวัฒนธรรมและ อัตลักษณ์ประจำถิ่นให้คงอยู่เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน แต่อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เพราะประชาชนเป็นเจ้าของพื้นที่ มีความรู้และความเข้าใจต่อ

สถานการณ์ในพื้นที่ตนเองมากกว่าผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนามากที่สุด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ โดย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมี “จิตสำนึกใหม่” จิตสำนึกที่เรียกว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบพอเพียง” ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายเดียวกันอย่างเป็นระบบ

สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีมีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมคือประชาชนมีวิถีความเป็นอยู่โดยพึ่งพาแหล่งธรรมชาติ มีการเลี้ยงหม่อนไหม กลุ่ม จักสาน และกลุ่มทอผ้ากาบบัว บ้านจุการมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติคือ

แก่งจุกการมีลักษณะเป็นโขดหินขนาดกลางมีน้ำไหลตลอดปี แก่งจุกการเป็นแก่งที่มีโขดหินสวยงามมารวมกันที่ลำห้วยตุงลุง เป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าใหญ่มิ่งคลพิทักษ์แก่ง จุกการ พระพุทธรูปใหญ่ในศาลา (แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล 2556-2558) ซึ่งในแต่ละปีมีการจัดงานประเพณีสงกรานต์บริเวณแก่งจุกการเป็นประจำทุกปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมงานและชมความสวยงามของวัฒนธรรมความงดงามของแก่งจุกการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับประชาชนใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างผิดวิธีจึงทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมโดยองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลมีโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแก่งจุกการทุกปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว(นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล 12 ธันวาคม 2555) แต่ในการพัฒนานั้นยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและขาดการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างถูกต้องโดยยึดหลักความพอเพียง ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้คนในท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลควรตระหนักถึงการมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเป็นผู้ที่อาศัยและได้รับผลกระทบที่จะเกิดจากการพัฒนาควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายขององค์การที่ได้ตั้งไว้

ดังนั้นทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคำไหลเพียงใดรวมทั้งวิเคราะห์ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดที่มีต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุกการตำบลคำไหลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมในชุมชนตำบลคำไหลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการ

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุกการตำบลคำไหลบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะผู้บริหารสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นและประชาชนชาวบ้านจำนวนจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคำไหลบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เครื่องมือเป็นการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุกการตำบลคำไหล บนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษารolesองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคำไหลบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาค้นคว้า: องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล ตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุกการตำบลคำไหลบนแนวความคิด

เศรษฐกิจพอเพียงโดยอาศัยหลักการดำเนินงาน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ความพอประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลจัดงานประเพณีแก่งจุกการโดยการจัดงานนั้นใช้พื้นที่บริเวณแก่งจุกเป็นสถานที่จัดงาน เป็นการรวมงานประเพณีเข้ากับธรรมชาติซึ่งปัญหาจากการจัดงานดังกล่าวมีขยะหรือพลาสติกตกอยู่บริเวณโดยรอบของน้ำแก่งหรือโขดหิน เป็นปัญหาทางธรรมชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในดำเนินการ ประกอบกับประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่โดยส่วนใหญ่มีความต้องการทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ยังขาดแคลนงบประมาณในการหมุนเวียนต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นมาเป็นทุนกลายเป็นปัญหาเพิ่มหนี้สินและมีผู้ประกอบการอาศัยแหล่งท่องเที่ยวในการแสวงหากำไรมากมาย โดยไม่มีความพอประมาณซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลที่จะต้องสนับสนุนส่งเสริมส่วนให้ประชาชนหันมาใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อประโยชน์โดยไม่หวังผลกำไรและสามารถพึ่งพาอาศัยตัวเองได้ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2549: 4-6) ได้ให้ความเห็นว่า สิ่งแวดล้อมพอเพียง ได้แก่ การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม รอบ ๆ ตัวเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการยังชีพ และ ทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ 2. ความมีเหตุผลจากการที่แก่งจุกมีลักษณะเป็นโขดหินขนาดกลางมีน้ำไหลตลอดปีมีโขดหินสวยงามมารวมกันบริเวณโดยรอบเป็นป่าไม้ที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์มีผลผลิตทางธรรมชาติ ที่สามารถนำมารับประทานได้และค้าขายได้จึงมีประชาชนที่เข้าไปกางป่าเพื่อหาผลผลิตจากป่าทำให้ป่าไม้ถูกทำลายลงบางส่วนซึ่งปัญหาด้านการทำลายป่าชุมชนถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกอย่างโดยองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล ไม่มีการระบวนการในการบริหารจัดการป่าชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกคนในชุมชนมีความรักป่าชุมชน 3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลมีธรรมชาติมีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมคือประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่โดยพึ่งพาแหล่งธรรมชาติ มีการเลี้ยงหม่อนไหม กลุ่มจักสานอาชีพจักสานผลิตภัณฑ์จากต้นไผ่ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แต่ธรรมชาติและภูมิปัญญาถูกเลือนหาย ขาดการสืบทอดและสืบสานภูมิปัญญาจากคนรุ่นหลังโดยพบว่าปัญหามาจากไม่มีร้านค้าชุมชนหรือ

สถานที่แสดงสินค้าพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตอบรับจากตลาดยุคปัจจุบัน

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าควรมีการดำเนินดำเนินงาน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านความพอประมาณ ควรมีการจัดตั้งกองทุนโดยร่วมมือกับประชาชนเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดระเบียบสนับสนุนเงินทุนให้ประชาชนหันมาทำการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐกับชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล ถาวร (2554) ได้ทำการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบงตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้นำชุมชนและตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ณ ปัจจุบันยังไม่ได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงควรมีการริเริ่มก่อตั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพราะชุมชนบ้านปางบงมีพื้นฐานเป็นสังคมการเกษตรและทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความสวยงามเหมาะสมที่จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวการท่องเที่ยวจะช่วยให้เป็นอาชีพเสริมและก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน 2. ความมีเหตุผลควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยมีการประชุมหารือร่วมกับประชาชน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการในด้านการวางแผนดำเนินการต่าง ๆ โดยหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทาง เพื่อเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเห็นพ้องเห็นสิ่งแวดล้อม ที่คงไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2551) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา 3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีควรมีแผนการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับสมัยเพื่อเพิ่มมูลค่า

ให้กับสินค้า และควรมีการจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าหรือร้านค้าชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบล คำไหลบนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ ชายมีมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย ร้อยละ 55.00 เพศหญิง ร้อยละ 45.00 และส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 45.00 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช คิดเป็นร้อยละ 65.00 สำหรับการดำรงตำแหน่งในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล ร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน มีค่าร้อยละ 40.00 และรายได้เฉลี่ยต่อปีของประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 5,001-50,000 บาท

1.1 ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุการตำบลคำไหลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมบนหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. ความพอประมาณ

1.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

1.2 ด้านงบประมาณ หน่วยงานของรัฐไม่มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนให้ประชาชนในการทำการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงทำให้ประชาชนมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงก่อให้เกิดหนี้สินในครัวเรือน

1.3 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีผู้ประกอบการเข้ามาประกอบกิจการแสวงหากำไรประโยชน์จากธรรมชาติโดยลืมนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับธรรมชาติในภาคหน้าและเจ้าของกิจการในพื้นที่ไม่มีความพอประมาณไม่รับฟังหรือยอมรับในกฎระเบียบของหน่วยงานของรัฐทำให้กลายเป็นปัญหาระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ประกอบการกิจการ

2. ความมีเหตุผล

2.1 การมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่งจุการเป็นป่าไม้และแหล่งน้ำ ประชาชนบางส่วนหวังหารายได้จากธรรมชาติโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงทำให้เกิดความเสียหายกับธรรมชาติเพราะขาดความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง

2.2 การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ เนื่องจากการจัดงานประเพณีแก่งจุการเป็นประจำทุกปีนั้นมีการใช้จ่ายด้านงบประมาณเป็นจำนวนมากแต่องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลไม่มีการจัดทำกระบวนการในการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2.3 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประชาชนมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ทราบถึงการดูแลอย่างถูกวิธีจึงทำให้เข้าใจถึงวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ผิด เช่นการการนำขยะที่อยู่ในบริเวณนั้นมาทำการเผาทำลายก่อให้เกิดมลพิษทางธรรมชาติ

3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1 องค์ความรู้ การมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่มีการขุดทรายตามตลิ่งมาเพื่อค้าขายและสร้างที่อยู่อาศัยซึ่งถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างผิดวิธีส่งผลให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตทางธรรมชาติถูกทำลายและการขุดทรายหรือขุดทรายบริเวณใกล้กับแนวตลิ่งก็จะเป็นสาเหตุให้ตลิ่งทรุดพังลงมาเกิดความเสียหายกับสภาพแวดล้อม

3.2 องค์ความรู้การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ การรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหารกิจการยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการจากภาคประชาชนเข้าไปมีส่วน

ร่วมในการบริหารงบประมาณในส่วนของการพัฒนาแก่งจุ การ ขาดการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน

3.3 องค์ความรู้การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวขาดการสืบสานภูมิปัญญาอาชีพจักสาน ผลิตภัณฑ์จากต้นไผ่เนื่องจากไม่มีสถานที่จัดแสดงหรือ ขายสินค้าจึงทำให้ไม่เป็นที่สนใจสำหรับคนรุ่นหลัง เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยและที่สำคัญคือยังเป็นการจักสานแบบเดิมไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลัก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัด อุบลราชธานี

1. ความพอประมาณ

1.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมีการประชุมหารือร่วมกับประชาชนก่อนจัดกิจกรรม ประเพณีมหาสงกรานต์แก่งจุการซึ่งเป็นการจัดงานใหญ่ เนื่องจากประชาชนเป็นคนในพื้นที่จะสามารถรับรู้ถึง ปัญหาที่จะเกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมโดยตรงซึ่งเห็น ควรให้จัดแบ่งโซนในการจัดกิจกรรมโดยแยกธรรมชาติ ออกจากการจัดงานห้ามถือขยะหรือขวดลงไปให้น้ำอย่าง เด็ดขาด

1.2 ด้านงบประมาณควรการจัดตั้งกองทุน หมุนเวียนกู้ยืมเพื่อการเกษตรในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและ ควรสนับสนุนให้ประชาชนหันมาทำการท่องเที่ยวเชิง เกษตร โดยมีอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐกับ ชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ของรัฐกับประชาชน

1.3 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรจัดตั้ง กลุ่มเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดระเบียบและออกกฎ สำหรับผู้ประกอบการต่าง ๆ เพื่อเป็นการรักษา ธรรมชาติให้คงอยู่

2. ความมีเหตุผล

2.1 คุณธรรมจริยธรรมของการมีส่วนร่วมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและหันมาให้ชุมชนมีรายได้จากประโยชน์ของวัฒนธรรม และธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น การรวมกลุ่มของชาวบ้านเพื่อจัดทำโฮมสเตย์ ทำการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้บริหาร จัดการเองเพื่อเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและแห่ นหวางแหล่งสิ่งแวดล้อมให้คงไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่มีอยู่แทน

2.2 คุณธรรมจริยธรรมของการมีส่วนร่วมด้าน งบประมาณควรมีกระบวนการหรือแผนการใ้ งบประมาณในการดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชัดเจน ป้องกันการใช้จ่ายเกินตัวและเน้นการใช้งบประมาณ สนับสนุนการมีเสริมรายได้ให้ชุมชนโดยการร่วมมือ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ

2.3 คุณธรรมจริยธรรมของการมีส่วนร่วมด้าน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวิถีกำจัดขยะและวิธีที่จะดูแลรักษาธรรมชาติให้ ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดการให้ความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้ เฉพาะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเข้ามาให้ความรู้แก่ ประชาชนโดยตรง

3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1 องค์ความรู้การมีส่วนร่วมด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อเราทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งปัจจุบัน ประชาชนในชุมชนไม่ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นใน ภายหน้า

3.2 องค์ความรู้การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดการงบประมาณที่จะมา พัฒนาชุมชนโดยมีภาคประชาชนเข้าไปร่วมบริหาร งบประมาณในการจัดงานโดยมีการวางแผนการใช้จ่าย อย่างโปร่งใส มีการสนับสนุนส่งเสริมการฝึกอบรมให้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มในการบริหารงบประมาณ

3.3 องค์ความรู้การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนโดยให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการเองโดย องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลมีหน้าที่แนะนำและ เสนอแนะให้คำปรึกษาเกี่ยวกับจัดตั้งกลุ่ม ควรมีการเพิ่ม มูลค่าให้กับสินค้าหรือจัดโครงการศึกษาดูงานของกลุ่ม อาชีพเพื่อมาปรับใช้ในสินค้าของชุมชนเป็นการสร้างรายได้ และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้ จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ให้กับประชาชนตลอดจนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำไหล เพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องและเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

2. จัดตั้งและส่งเสริมร้านค้าชุมชนหรือสหกรณ์ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและรายได้ให้กับชุมชนโดยมีส่วนร่วมราชการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลคำไหลควรมีการจัดทำกระบวนการในการพัฒนาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยเริ่มตั้งแต่ค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกับประชาชน มีการวางแผนร่วมกับชุมชน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ,ตัดสินใจ ตลอดจนถึงติดตามประเมินผลร่วมกับชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบถึงระดับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาจริง

2. ควรมีการศึกษาถึงประโยชน์การมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้รับจากแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเอาข้อมูลที่ได้ไปส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาถึง ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเอาข้อมูลที่ได้ประกอบการพัฒนาโดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียหรือความเสียหายต่อพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์ ธรรมิก บวร อาจารย์ที่ปรึกษาอิสระ เป็นอย่างสูง อาจารย์ผู้สอนทุกท่าน คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา ประชาชนและประชาชน

ในเขตตำบลคำไหลที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดทำกรวิจัยจนบรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ทศพล ถาวร. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบงตำบลเทพเสด็จจังหวัดเชียงใหม่. แบบฝึกหัดการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

ประเวศ วะสี. (2549). ชุมชนเข้มแข็ง:ทุนทางสังคมของไทย. หนังสือชุดชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน.

ยุทธพงศ์ สมร. การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องอากาศใต้. แบบฝึกหัดการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551.